

Utenriksdepartementet
V/ Rettsavdelingen
Pb 8114 Dep
0032 Oslo

UTENRIKSDEP.	ARKIV I
08/06597-21 - 6 OKT 2008	Ktr. 8-HS
Arkivkode 313.4	Saksb.

Avd.
Generalsekretærens kontor

Dato
2. oktober 2008

HØRING OM LOV OM GJENNOMFØRING AV KONVENSJONEN OM KLASEAMMUNISJON

1. Innledning

Røde Kors er den største frivillige humanitære organisasjonen i Norge. I Norge har Røde Kors 137 521 medlemmer og er organisert i 19 distrikter med totalt 402 lokalforeninger. Røde Kors sine 24 700 frivillige er sentrale i utførelsen av aktivitetene.

Røde Kors-bevegelsen har en særskilt status innenfor folkeretten basert på det humanitære mandat gitt av det internasjonale samfunnet. Røde Kors har derfor et spesielt ansvar for å påse at statene følger opp sine internasjonale forpliktelser innenfor krigens regler.

Det er svært viktig for det humanitære arbeidet at det norskledede initiativet om å innføre et internasjonalt forbud mot bruk av klasevåpen har resultert i en konvensjon som forbyr bruk og oppbevaring av klasevåpen samt sikrer assistanse og rehabilitering for overlevende og rydding av berørte områder (heretter kalt Konvensjonen).

Røde Kors er positiv til Norges målsetting om å ratifisere Konvensjonen i forbindelse med undertegningsseremonien i Oslo 3. desember 2008. En slik ratifisering vil imidlertid kreve at Norge oppfyller de krav som stilles til statspartene i Konvensjonen. Skal Konvensjonen løse de humanitære utfordringene verden er vitne til når det gjelder bruken av klaseammunisjon er det ikke tilstrekkelig at stater undertegner og ratifiserer Konvensjonen. Konvensjonen må også implementeres.

2. Påbud om rydding og destruksjon av klaseammunisjon

Høringsnotatet punkt 4.4 omhandler destruksjon og rydding av klaseammunisjon. I dette punktet heter det at Forsvaret vil foreta de nødvendige tiltak for å etterleve konvensjonens bestemmelser om destruksjon av eksisterende norske lagerbeholdning av klaseammunisjon. Selv om Norge ikke vil være forpliktet til å destruere klaseammunisjon allerede ved ratifise-

ring, mener Røde Kors likevel at Norge bør legge frem en plan om når og hvordan eksisterende norsk lagerbeholdning vil bli destruert. Det vises i denne forbindelse til artikkel 3 (2) at statene så snart som mulig skal ødelegge eller sørge for ødeleggelse av all klaseammunisjon som er under deres jurisdiksjon eller kontroll. Røde Kors mener at regjeringen også bør legge frem planer for hvordan Norge kan bistå landene og ofrene for klaseammunisjon slik konvensjonen anviser.

3. Kommentarer til lovforslaget

Røde Kors stiller seg positiv til forslaget om ny lov om gjennomføring av Konvensjonen. Vi ønsker likevel å kommentere følgende:

1. Investering i eller finansiering av klaseammunisjon er ikke særskilt nevnt i § 1. Selv om Røde Kors mener at disse handlingene er forbudt i henhold Konvensjonen artikkel 1 (1) (c), kan vi ikke se at denne bestemmelsen er tilstrekkelig inkorporert i lovforslaget. Lovforslaget § 3 omhandler medvirkning, men dette mener vi kun omhandler medvirkning til handlinger som er nevnt i § 1. Denne medvirkningsbestemmelsen er således ikke dekkende i forhold til de handlinger som er nevnt Konvensjonens artikkel 1 (1) (c). Det vises i denne forbindelse også til kravet om at ingen kan dømmes uten hjemmel i lov. Hvis finansiering av eller investering i klaseammunisjon nevnes særskilt i § 1, vil det således ikke være tvil om at dette vil være straffbart i henhold til loven. Eventuelt kan man presisere i forarbeidene til loven at også finansiering eller investering i f.eks firmaer som produserer klaseammunisjon rammes av loven. Røde Kors kan heller ikke se at handlinger som er nevnt i artikkel 21 (4) (d) rammes av gjerningsbeskrivelsen i § 1.
2. I høringsnotatet punkt 4.4 heter det at påbudene om rydding og destruksjon er rettet mot statlige myndigheter. Røde Kors kan ikke se at dette er riktig. Artikkel 3 (1) omhandler klaseammunisjon som er underlagt "dens jurisdiksjon og kontroll". Den vanlige forståelsen av ordet "jurisdiksjon" i folkeretten er at det blant annet dekker statens territorium. Private lagre av klaseammunisjon som finnes på en stats territorium må således kunne sies å være under statens jurisdiksjon.
3. I høringsnotatet punkt 4.4 heter det videre at norsk deltagelse i internasjonale operasjoner ikke vil gi Norge jurisdiksjon eller kontroll over fremmed territorium, og at slik deltakelse dermed ikke utløser konvensjonens forpliktelser om rydding. Selv om Røde Kors ikke nødvendigvis er uenig i dette, mener vi det bør klargjøres hva som menes med i "kontroll" i Konvensjonens artikkel 4. Det vises i denne forbindelse til Konvensjonens artikkel 21 (4) (d) som snakker om "exclusive control".

Røde Kors støtter ellers forslaget om å foreta en vurdering av om det er mulig å samle konvensjoner som omhandler ulovlige stridsvåpen i henhold til internasjonal humanitærrett i en felles lov.

4. Konklusjon

Norges ledende rolle i arbeidet med Konvensjon om klaseammunisjon har bidratt til en positiv utvikling. Norsk ratifisering av Konvensjonen allerede 3 desember vil være med å støtte opp om denne utviklingen. Som nevnt i innledningen er imidlertid ikke dette nok. De humanitære utfordringene som følge av klaseammunisjon vil være der inntil statene begynner å implementere konvensjonen. Det er derfor viktig at Norge ikke bare ratifiserer Konvensjonen 3. desember, men at de allerede da viser vilje og evne til å følge opp konvensjonens forpliktelser. Dette vil være et tydelig og sterk politisk signal overfor andre stater og kan bli brukt som rettledende eksempel for andre stater som ønsker å gjøre det samme.

Røde Kors ser frem til det videre arbeidet med hensyn til implementering av Konvensjonen også i andre land, der Røde Kors nettverket vil bli et viktig instrument for å legge til rette for denne prosessen. Vi håper at det gode samarbeidet mellom Norge, sivilsamfunnet og Røde Kors kan fortsette i samme ånd som det har gjort frem til nå.

Med vennlig hilsen

Trygve G. Nordby
Generalsekretær

Bernt G. Apeland
Kommunikasjonssjef